

ČESKO SE MUSÍ NAUČIT ODPOUŠTĚT DLUHY

POSLANCI SE PŘOU O MÍRNĚJŠÍ PRAVIDLA PRO INSOLVENCE ZBYTEČNĚ. SMĚR UKÁŽE AŽ EVROPA.

Markéta Řeháková

marketa.rehakova@economia.cz

Desetitisíce lidí v Česku zatížených dluhy čekají na nová pravidla pro insolvence. Pro mnoho z nich znamenají nadlouho poslední šanci, jak uniknout z dluhové pasti. Takzvaná insolvenční novela má zmírnit podmínky oddlužení, aby na ně dosáhlo více lidí. Věřitelům pomůže získat zpět alespoň část půjčených peněz. Na několik příštích let půjde o poslední úpravu úpádkových zákonů. Další zásah přinese až Evropská unie.

„Dál už budeme čekat na evropskou směrnici, která se insolvenčnímu právu věnuje. Ta je nyní v pokročilé fázi vyjednávání. Donutí nás zabývat se koncepty, které by nás v tuto chvíli ani nenapadly,“ nastíhl plány Michal Franěk, náměstek ministra spravedlnosti, v debatě Budoucnost insolvenční v Česku, kterou pořádal mediální dům Economia.

Evropsí lídři plánují chystaným předpisem například sjednotit pravidla pro restrukturalizace podniků nebo oddlužení lidí, kterým se nedářilo v podnikání. Ve všech zemích unie by nově mělo platit, že zkrachovalí podnikatelé se budou moci zbavit všech svých dluhů nejpozději do tří let od vyhlášení úpádku. Pokud budou po tuto dobu poctivě splácet vše, co mohou, dluh se jim smaže. Platí to i v případě, že věřitelům nevrátí nic z půjčené částky. Vlády jednotlivých zemí by navíc měly získat možnost rozšířit toto pravidlo i na dlužníky nepodnikatele. Jedním z cílů je donutit věřitele, aby pečlivěji zvažovali, komu půjčí.

Česká republika v jednání s ostatními zeměmi tento vůči věřitelům „nespravedlivý přístup“ nepodporuje. „Považujeme to vůči dlužníkům za příliš vstřícné,“ řekl Franěk českému postojí. Dodal, že Česko chce doplnit podmínku, aby členské státy „mohly brát ohled na zájmy věřitelů“. To umožní, že si země mohou samy upravit detaily, za jakých okolností povolí úplné oddlužení zkrachovalým podnikatelům. Pravidla se však budou přijímat kvalifikovanou většinou, pokud se tedy ostatní země shodnou, nemůže Česko jejich přijetí zablokovat.

Zbytečné hádky mezi poslanci

Podobný přístup, jako chystá Evropa, prosazoval i bývalý ministr spravedlnosti Robert Pelikán (ANO). Chtěl umožnit bankrot i těm, kdo nezvládnou kromě odměny insolvenčnímu správci, tedy zhruba třicet korun měsíčně, splácet nic z dlužné částky. Taková možnost byla podmíněna sňahou splácet po dobu sedmi let vše, co člověk splatit může. Pro návrh se vžil označení „nulová varianta“.

Pelikán vycházel ze zahraničních zkušeností. Uváděl, že insolvence takto fungují například v Belgii, Rakousku nebo v USA. Poslanci ale jeho návrh odmítli a začali se ptát o kompromisu. Pravděpodobně zbytečně.

„Je zajímavé, že proti nulové variantě vznikl tak velký odpor. Přitom je zřejmé, že se nám dostane evropského předpisu, který s nulou pracovat bude. My se s tím musíme vyrovnat jak legislativně, tak i mentálně,“ předvídá Franěk.

Pelikán změnou přístupu reagoval na klesající počet osobních bankrotů v Česku. Podle údajů společnosti CRIF jich loni bylo nejméně za posledních šest let.

„Další novinky nechystáme. Budeme čekat na evropskou směrnici, která nás donutí zabývat se koncepty, které by nás vůbec nenapadly.“

Michal Franěk

náměstek
ministra
spravedlnosti

Panelová
debata
Budoucnost
insolvenční
v Česku

Michal Franěk
(uprostřed),
náměstek
ministra
spravedlnosti.

Foto: HN –
Radek Vebr

Podmínky oddlužení dnes splní pouze lidé, kteří splatí alespoň 30 procent závazků. Odborníci tvrdí, že tato podmínka dlužníky od osobního bankrotu odrazuje. V Česku má přitom exekuci asi 900 tisíc lidí.

Poté co Pelikán na ministerský post letos v dubnu rezignoval, zástupci resortu spravedlnosti tlak poslanců ustoupili. Nyní podporují kompromisní návrh poslance Patrika Nachera (ANO). Ten podmínku splatit 30 procent závazků zachoval a zkrátit proces oddlužení na pět let. V odůvodněných případech ale může soud uznat oddlužení i lidem, kteří splatí méně.

Nacherův návrh má v Poslanecké sněmovně nyní největší podporu. Poslanci o něm budou hlasovat na konci října.

Mají nová pravidla smysl?

Resort spravedlnosti nyní čelí kritice části veřejnosti i opozice, že připravil nová pravidla pro insolvence zbytečně. Vláda bude muset zakrátko zákony opět měnit, aby zapracovala zmíněné evropské požadavky.

„Jednání o směrnici ještě budou trvat. Pokud to půjde rychle, tak možná do tří až čtyř let by mohl být nový systém na stole,“ reagoval na kritiku Franěk.

Podle něj na pobídku z Evropy nemůžeme čekat. „Poptávku po mírnějších pravidlech vnímáme už dnes, jak od dlužníků, neziskových organizací, tak od zaměstnavatelů,“ řekl s tím, že dnešní stav neprospívá ani české ekonomice. „Mnoho lidí v exekuci, kteří ne-

splňují dnešní podmínky pro oddlužení, nemá motivaci řádně pracovat. Vydlané peníze jim jsou kvůli exekucím zabaveny. Pracují tedy načerno nebo částečně zatajují své příjmy,“ vysvětlil Franěk, proč Česko změnu potřebuje hned.

Někteří odborníci navíc namítají, že kompromisní návrh lidem ve finanční tísní nepomůže.

„V praxi se spíše potkáme s dlužníky, kteří podmínky oddlužení dramaticky nespĺňují. Pro ty se nic nezmění. Novela otevře cestu k osobnímu bankrotu jenom lidem, kteří se pohybují na hraně dnešních pravidel, a těch je velmi málo,“ uvedl například Jaroslav Bureš, předseda Vrchního soudu v Praze.

Odborníkům se také nelíbí, že člověk nemá oddlužení jisté, ani když požadovaných 30 procent závazků za pět let splatí.

„Některým to automaticky oddlužení. Soud může rozhodnout, že se dlužník na svoje poměry nesažal dost poctivě, a osobní bankrot neschválí,“ potvrdil náměstek Franěk a připsal, že z původních představ ministerstvo ustoupilo.

„Je to kompromis, který snad pomůže tomu, aby zákon prošel sněmovnou a spatřil světlo světa. Jsme přesvědčení, že smysl novely zůstává zachován,“ tvrdí Franěk. Pokud nová pravidla projdou, otevrou podle něj cestu z dluhů desítkám tisíc lidí, kteří by se jinak o osobní bankrot nepokusili. Ti další si musí počkat až na změny, které za pár let přinese evropská směrnice.